

Poselství
prefekta Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému rozvoji
ke Světovému dni cestovního ruchu 2019

27. září 2019

Cestovní ruch a práce: lepší budoucnost pro všechny, tak zní téma Světového dne cestovního ruchu, který připadá na 27. září a je organizován Světovou organizací cestovního ruchu (UNWTO). Mezinárodní organizace práce (ILO), která letos slaví sté výročí svého založení, představila stěžejní téma „*Budoucnost práce*“.

Cestovní ruch z hlediska práce je zvlášť vhodným tématem v zažité a silící kritické pracovní situaci mnoha lidí v mnohých koutech země. Cíle jakými jsou mír, bezpečí, sociální podpora a inkluze, nelze dosáhnout, pokud zanedbáváme společné úsilí o zabezpečení důstojné práce pro každého, která bude spravedlivá, svobodná, zohledňující člověka a jeho zásadní požadavek osobního rozvoje. „Práce je člověku vlastní, vyjadřuje důstojnost tvora stvořeného k Božímu obrazu,“¹ říká papež František. Tam, kde není práce, nemůže být pokrok, blahobyt, a zajisté tam nemůže být lepší budoucnost. Práce není jen zaměstnání, ale způsob, jakým se člověk realizuje ve společnosti a ve světě, je nedílnou součástí pro integrální rozvoj jednotlivce i společnosti, ve které žije.

„Už od svého stvoření jsme povoláni k práci,“ napsal papež František v encyklice *Laudato si'*. Zdůraznil, že „práce je nezbytnost, je součástí smyslu života na této zemi, cestou zrání, lidského rozvoje a osobní realizace“.² „Bez práce není důstojnost,“ řekl ve svém video-pozdravu italským katolíkům, účastníkům 48. dne sociálního týdne (Cagliari, 26.-29. října 2017).

Jak připomíná *Kompendium sociální nauky církve*: Důstojnost práce se měří důstojností samotného subjektu práce neboli osoby. „Není totiž pochyby, že lidská práce má svou hodnotu mravní, která je přímo a bezprostředně spjata se skutečností, že ten, kdo ji koná, je osoba, že je to uvědomělý a svobodný neboli o sobě rozhodující subjekt.“³

Sv. Jan Pavel II., kromě jiného, vysvětluje ve svém poselství k XXIV. světovému dni cestovního ruchu, že tento sektor „se v podstatě považuje za zvláštní sektor společenského života spolu s ekonomickými, finančními a kulturními aspekty a s rozhodujícími důsledky pro život jednotlivců i národů. Jeho přímý vztah k celkovému rozvoji člověka by ho měl, jako to platí i pro ostatní lidské aktivity, směřovat k budování autentické a dokonalejší civilizace, tedy k budování „civilizace lásky“ (srov. *Sollicitudo rei socialis*, 33)“.⁴

Problémů v oblasti cestovního ruchu spojených s prací je v současné době mnoho. Tato práce zahrnuje různé profese a specifické závazky. Jsou to zaměstnanci cestovní kanceláře,

¹ Papež František, katecheze během generální audiece dne 15. srpna 2015.

² Papež František, Encyklika *Laudato si'*, č. 128. Nakladatelství Paulínky 2015.

³ *Kompendium sociální nauky církve*, č. 271. Karmelitánské nakladatelství 2007.

⁴ Jan Pavel II., Poselství k XXIV. světovému dni cestovního ruchu 2003, Česká biskupská konference 2003.

průvodci, kuchaři, someliéři, číšníci, letušky, zahraniční delegáti, marketéři cestovního ruchu a sociálních sítí. Mnozí pracují v nejistých podmínkách, mnohdy nelegálně, jsou finančně podhodnocováni, nuceni k náročné fyzické práci, často jsou odloučeni od rodiny, vystavováni velkému stresu a podřizováni pravidlům agresivní soutěživosti.

Pobuřující je také pracovní vykořisťování v chudých zemích, kde je cestovní ruch vzhledem k místní rozmanitosti přírodních krás a kulturních památek velice intenzivní. Místní obyvatelé mají v těchto zemích prospěch z turismu jen velice zřídka. Naprosto nepřijatelné je také jakékoli násilí na turistech – příslušnících jiných národů, urážky jejich kulturní identity. Nepřijatelná je dále veškerá činnost, která zapříčiňuje degradaci a chamtivé zneužívání přírody.

V souvislosti s tímto tématem sv. Jan Pavel II. v roce 2003 zdůraznil, že „cestovní ruch může hrát v boji proti chudobě důležitou roli, a to z hlediska ekonomického, sociálního i kulturního. Cestováním lidé poznávají jiná místa a situace a uvědomují si hloubku rozdílů mezi bohatými a chudými zeměmi. Dalším důsledkem cestovního ruchu je možnost lepšího zhodnocení místních zdrojů a činností ve prospěch zapojení nejchudších částí populace“.⁵

Cestovní ruch evidentně skýtá významné možnosti rozvoje, jak z hlediska možnosti pracovních míst, tak lidského, společenského a kulturního rozvoje. Obzvláště mladým lidem se nabízí různé příležitosti. Jsou povzbuzováni, aby se stali protagonisty a zapojili se do jeho rozvoje, například samostatným podnikáním ve znevýhodněných zemích.

Údaje Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) ukazují, že z jedenácti pracovních míst ve světě poskytuje jedno cestovní místo, ať již přímo, či nepřímo. Je evidován nárůst tohoto jevu, zapojuje miliony lidí ve všech koutech země. Hovoří se o velké expanzi, která zahrnuje sociální, ekonomickou a kulturní rovinu a předčila i ta nejnadějnější očekávání. Stačí si připomenout, že v roce 1950 bylo mezinárodních turistů něco přes 25 milionů, zatímco v průběhu dalšího desetiletí by cifra mohla dosáhnout počtu dvou miliard v celém světě.

Vzhledem k tomuto přílivu vnímáme jako povzbuzující dimenzi setkání, kterou práce v cestovním ruchu může nabídnout. Pracující v tomto sektoru mají při vykonávání svých každodenních povinností možnost setkávat se na všech rovinách s lidmi z nejrůznějších zemí světa a rozvíjet tak poznávání, které je prvním krokem k oproštění se od předsudků a stereotypů a k budování zásadních přátelských vztahů. O turismu jako příležitosti k setkání hovořil papež František s mladými ve Středisku cestovního ruchu mládeže v březnu tohoto roku, u příležitosti 70. výročí založení této organizace. Svatý otec ocenil úsilí mladých o prosazování tak zvané „pomalé turistiky“, která se „neinspiroje konzumním diktátem nebo touhou jen kumulovat zážitky, ale umožňuje setkání různých lidí a zemí a rozvíjí vzájemné ohleduplné poznávání“.⁶

Dikasterium pro službu integrálnímu lidskému rozvoji proto apeluje na všechny představitele států a zodpovědné za národní ekonomickou politiku, aby umožňovali vytváření pracovních

⁵ *Tamtéž.*

⁶ Papež František: Proslov při setkání s vedením a společníky Střediska cestovního ruchu mládeže 22. března 2019.

pozic v oblasti cestovního ruchu, zvláště pro mladé lidi. Středem je lidská důstojnost, která se má stát nástrojem podpory integrálního rozvoje každého člověka. Tímto způsobem se má rozvíjet spolupráce jednotlivých komunit podle jejich specifik, aby došlo k vytváření přátelských a bratrských vztahů mezi lidmi a národy, o což usiluje Světová komise o budoucnosti práce při Mezinárodní organizaci práce (ILO).⁷

Ujišťujeme všechny, kdo pracují pro dosažení tohoto cíle, že jsme jim nablízku a podporujeme je a vyzýváme vedoucí a pracovníky v turismu, aby se seznámili s výzvami a příležitostmi, které jsou charakteristické pro práci v cestovním ruchu. Na závěr bychom rádi poděkovali zvláště pastoračním pracovníkům za jejich každodenní úsilí, které věnují tomu, aby Boží slovo osvěcovalo a pronikalo tuto jedinečnou oblast lidského života.

Ve Vatikánu 23. července 2019

kardinál Peter K. A. TURKSON
prefekt

⁷ *Lavorare per un futuro migliore*, zpráva Světové komise pro budoucnost práce 22. května 2019.